

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Itālijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Itālijas 2017. gada stabilitātes programmu

(2017/C 261/11)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību⁽²⁾, un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Itālija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku, ko apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Padome 2017. gada 21. martā pieņēma ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ("ieteikums par eurozonu")⁽³⁾.
- (2) Ņemot vērā to, ka Itālija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpējā saikne, Itālijai būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikuma par eurozonu īstenošana, kā tas ir atspoguļots 1.–4. ieteikumā turpmāk.
- (3) 2017. gada ziņojums par Itāliju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Itālijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Itālijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2017. gada 22. februārī.

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.⁽²⁾ OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.⁽³⁾ OV C 92, 24.3.2017., 1. lpp.

Komisijas veiktā analīze ļāva secināt, ka Itālijā pastāv pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība. Ņemot vērā ienākumus nenesošo aizdevumu lielo īpatsvaru un bezdarbu, liels valsts sektora parāds un ietilusi vājas produktivitātes dinamika nozīmē riskus, kuriem ir pārrobežu ietekme. Īpaši svarīgi ir rīkoties, lai mazinātu risku, ka nelabvēlīgi tiek ietekmēta Itālijas ekonomika un – ņemot vērā valsts lielumu un pārrobežu nozīmi – ekonomiskā un monetārā savienība.

- (4) Itālija 2017. gada 27. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus. Itālijas 2017. gada valsts reformu programmā ir ietvertas gan īstermiņa, gan vidēja termiņa saistības. Īstermiņā plānots galīgajā redakcijā pieņemt vēl nepieņemtos tiesību aktus, kuri attiecas uz konkurenci un kriminālprocesa un noilguma termiņa reformu, un īstenot nabadzības apkarošanas likumu, kā arī pasākumus saistībā ar sarunām par darba koplīgumu slēgšanu uzņēmumu līmenī, nodokļu novirzīšanu un privatizāciju. Vidējā termiņā pasākumi attiecas uz publiskajām finansēm, nodokļiem, darba tirgu, banku un kredītu sistēmu, konkurenci, valsts pārvaldi, tiesu iestādēm un investīcijām. 2017. gada valsts reformu programmā ir ietverti arī problēmjautājumi, kas apzināti 2017. gada ziņojumā par valsti un eurozonai adresētajā ieteikumā, tostarp vajadzība atjaunot investīcijas un nodrošināt publisko finanšu stabilitāti. Ja šie pasākumi tiks pilnībā īstenoti norādītajos termiņos, tie palīdzētu novērst Itālijas makroekonomikas nelīdzsvarotību un īstenot konkrētai valstij adresētos ieteikumus. Pamatojoties uz Itālijas politisko saistību izvērtējumu, Komisija apstiprina savu iepriekšējo vērtējumu, ka Regulā (ES) Nr. 1176/2011 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1174/2011 ⁽¹⁾ paredzētās makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras ietvaros šajā posmā nav vajadzīgi nekādi turpmāki pasākumi. Politikas reformu programmas īstenošana tiks cieši pārraudzīta, piemērojot īpašu uzraudzību.
- (5) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondu) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ⁽²⁾ 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Itālija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro noteikumu par parādu. Valdība savā 2017. gada stabilitātes programmā plāno samazināt nominālo deficītu no 2,4 % no IKP 2016. gadā līdz 2,1 % 2017. gadā un līdz 1,2 % 2018. gadā un līdz 2019. gadam sasniegt kopumā līdzsvarotu budžeta stāvokli. Plānots, ka vidēja termiņa budžeta mērķis, kas noteikts kā līdzsvarots budžeta stāvoklis strukturālā izteiksmē, tiks sasniegts līdz 2019. gadam un uzturēts šādā līmenī 2020. gadā, savukārt pārrēķinātā ⁽³⁾ strukturālā bilance abos gados norāda uz nelielu strukturālo deficītu (0,3 % no IKP). Pēc tam, kad vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2016. gadā vēl vairāk palielinājās (līdz 132,6 % no IKP salīdzinājumā ar 132,1 % 2015. gadā), 2017. gada stabilitātes programmā tiek prognozēts, ka 2017. gadā tā kopumā stabilizēsies un no 2018. gada samazināsies, 2020. gadā sasniedzot 125,7 %. Neskaidrība par 2017. gada stabilitātes programmā iekļautās vidēja termiņa budžeta stratēģijas saturu un īstenošanu rada lejupvērstus riskus gan izaugsmes perspektīvām, gan budžeta mērķu sasniegšanai. Konkrēti – saskaņā ar Komisijas 2017. gada pavasara prognozi 2018. gadā ir paredzams gandrīz tāds pats reālā IKP pieaugums kā 2017. gada stabilitātes programmā prognozētais, neraugoties uz būtiski lielāku deficītu. Tas ir tādēļ, ka Komisijas prognozē nav ietverts PVN kāpums (0,9 % no IKP), kas tiesību aktos paredzēts kā “drošības klauzula”, lai 2018. gadā sasniegtu budžeta mērķus, kā arī tādēļ, ka 2017. gada stabilitātes programmā ir apstiprināts nodoms neizmantojot šo klauzulu, pirms nav sniegta sīkāka informācija par alternatīviem kompensējošiem pasākumiem. Turklāt 2017. gada stabilitātes programmā norādīts uz nodomu rast papildu iespējas nodokļu sloga samazināšanai.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1174/2011 (2011. gada 16. novembris) par izpildes pasākumiem pārmērīgas makroekonomiskās nelīdzsvarotības koriģēšanai eurozonā (OV L 306, 23.11.2011., 8. lpp.).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

⁽³⁾ Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārreķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

- (7) 2017. gada stabilitātes programmā norādīts, ka bēgļu ārkārtas pieplūduma un 2016. un 2017. gadā veikto drošības pasākumu vispārējā ietekme uz budžetu ir ievērojama, un sniegti atbilstoši pierādījumi par šo papildu budžeta izmaksu apmēru un veidu. Saskaņā ar Komisijas datiem 2016. gadā attiecināmie papildu izdevumi saistībā ar bēgļu ārkārtas pieplūdumu sasniedza 0,06 % no IKP un saistībā ar drošības pasākumiem – 0,06 % no IKP. Saskaņā ar sākotnējiem aplēsēm attiecināmie izdevumi, kas saistīti ar bēgļu ārkārtas pieplūdumu, 2017. gadā būs 0,16 % no IKP⁽¹⁾. Turklāt ārkārtas seismiskās aktivitātes dēļ Itālijas iestādes 2017. gadā atsaucās uz ārkārtējo apstākļu klauzulu. Saskaņā ar sākotnējiem aplēsēm attiecināmie izdevumi, kas saistīti ar ārkārtas seismisko aktivitāti, 2017. gadā būs 0,18 % no IKP⁽²⁾. Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā un 6. panta 3. punktā izklāstītie noteikumi atļauj šos papildu izdevumus, jo bēgļu pieplūdums, spēcīgie terorisma draudi un ārkārtas seismiskā aktivitāte ir neparasti notikumi, to ietekme uz Itālijas publiskajām finansēm ir ievērojama un ilgtspēja, pieļaujot īslaicīgu novirzi no vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai nepieciešamajām korekcijām, netiktu apdraudēta. Tāpēc nepieciešamā korekcija vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai 2016. gadā ir samazināta par 0,12 % no IKP, lai ņemtu vērā papildu izmaksas, kas saistītas ar bēgļiem un drošību. Attiecībā uz 2017. gadu galīgais izvērtējums, tostarp par attiecināmajām summām, tiks veikts 2018. gada pavasarī, pamatojoties uz Itālijas iestāžu sniegtajiem novērotajiem datiem.
- (8) Attiecībā uz 2016. gadu Itālijai tika atļauta pagaidu novirze – proti, par 0,5 % no IKP – no nepieciešamās korekcijas vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, lai ņemtu vērā apjomīgas strukturālās reformas, kas labvēlīgi ietekmēs publisko finanšu stabilitāti ilgtermiņā, kā arī pagaidu novirze vēl par 0,25 % no IKP, lai ņemtu vērā valsts investīciju izdevumus Savienības līdzfinansētos projektos. Investīciju klauzulas gadījumā viens no atbilstības kritērijiem ir publisko investīciju palielinājums. Jaunākie dati par 2016. gadu liecināja, ka salīdzinājumā ar 2015. gadu publiskās investīcijas 2016. gadā ir samazinājušās (par 1,6 miljardiem euro). Tomēr Padome atzīst, ka ir specifiski faktori, kas pagājušajā gadā ierobežoja publiskās investīcijas. Viens faktors bija neskaidrība saistībā ar pāreju uz jauno publiskā iepirkuma un koncesiju kodeksu, kas tika pārskatīts saskaņā ar 2016. gadā pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem. Turklāt un vēl jo svarīgāk – jaunā plānošanas perioda sākuma dēļ 2016. gadā strauji saruka ar Savienības fondu palīdzību finansētās investīcijas, savukārt no valsts līdzekļiem finansētās investīcijas nedaudz pieauga (par 1,1 miljardu euro). Tāpēc, ņemot vērā to, ka no valsts līdzekļiem finansētie ieguldījumi 2016. gadā palielinājās un izdevumi, kas saistīti ar ieguldījumu klauzulu, neaizstāja šos ieguldījumus, Itālijai var atļaut pagaidu novirzi (0,21 % no IKP) saistībā ar ieguldījumu klauzulu; šī novirze atbilst valsts izdevumiem, kuri var pretendēt uz līdzfinansējumu un par kuriem ziņots 2017. gada stabilitātes programmā. Pēc tam, kad ņemta vērā kopējā papildu elastība, kas saskaņā ar ārkārtējo apstākļu klauzulu ir 0,83 % no IKP, kā arī strukturālā reforma un investīciju klauzulas, Komisijas 2017. gada pavasara prognoze norāda uz nelielu novirzi no ieteiktās korekcijas virzībā uz vidēja termiņa mērķi 2016. gadā.
- (9) Padome 2016. gada 12. jūlijā ieteica Itālijai 2017. gadā panākt gada fiskālo korekciju 0,6 % vai lielākā apmērā no IKP virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanu. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, pastāv risks būtiskai novirzei no ieteiktās korekcijas virzībā uz vidēja termiņa mērķi 2017. gadā, kā arī 2016. un 2017. gadā, kopā ņemot. Tomēr minētais secinājums mainītos un norādītu uz nelielas novirzes risku, ja no 2017. gadam izvirzītās prasības atskaita pagaidu piešķirumu, kas paredzēts ārkārtējo apstākļu klauzulai saistībā ar bēgļu ārkārtas pieplūdumu un preventīvo investīciju plānu valsts teritorijas aizsardzībai pret seismiskiem riskiem (saskaņā ar sākotnējiem aplēsēm minētais piešķirums kopumā sasniedz 0,34 % no IKP).
- (10) Paredzams, ka 2018. gadā Itālija, ņemot vērā tās fiskālo situāciju un jo īpaši tās parāda līmeni, veiks papildu korekcijas virzībā uz savu vidēja termiņa budžeta mērķi – līdzsvarotu budžeta stāvokli strukturālā izteiksmē. Atbilstīgi vispārpieņemtajai metodikai, ko izmanto Stabilitātes un izaugsmes pakta ietvaros, minētā korekcija atbilst prasībai, saskaņā ar kuru valdības neto primārie izdevumi 2018. gadā nominālā izteiksmē jāsamazina vismaz par

(1) Šīs summas pamatā ir 0,25 % no IKP no kopējām 2017. gada stabilitātes programmā aplēstajām budžeta izmaksām, no kuriem atskaitītas pagaidu atkāpes 0,03 % apmērā no IKP un 0,06 % apmērā no IKP, kas jau piešķirtas attiecīgi 2015. un 2016. gadā. Savā atzinumā par Itālijas 2017. gada budžeta plāna projektu Komisija paziņoja, ka tā būtu gatava apsvērt papildu novirzi sakarā ar bēgļu pastāvīgo ārkārtas pieplūdumu Itālijā, arī ņemot vērā 2016. gada oktobra Eiropadomi, kura atzina "priekšposteņa dalībvalstu beidzamajos gados sniegto nozīmīgo ieguldījumu, tostarp finansiāla rakstura".

(2) Savā atzinumā par Itālijas 2017. gada budžeta plāna projektu Komisija uzskatīja, ka izdevumus, kas paredzēti ārkārtas situāciju pārvaldībai, un preventīvo investīciju plānu valsts teritorijas aizsardzībai pret seismiskiem riskiem varētu uzskatīt par pasākumiem ar integrētu būtību. Nākamajos gados tikai pozitīvas pakāpeniskas izmaiņas šim mērķim iezīmētajos līdzekļos tiktu uzskatītas par tādām, kas attaisno iespējamās turpmākās īslaicīgās novirzes.

0,2%. Tas atbilstu ikgadējai strukturālajai korekcijai vismaz 0,6% apmērā no IKP. Nemainīgas politikas apstākļos pastāv risks, ka 2018. gadā būs ievērojama novirze no minētās prasības. Saskaņā ar prognozēm Itālija 2017. un 2018. gadā *prima facie* neizpildīs noteikumu par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka Itālijai jābūt gatavai veikt turpmākus pasākumus, lai 2017. gadā nodrošinātu atbilstību šim noteikumam, un ka 2018. gadā būs vajadzīgi turpmāki pasākumi, lai izpildītu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Tomēr, kā paredzēts Regulā (EK) Nr. 1466/97, budžeta plānu un rezultātu izvērtējumā būtu jāņem vērā dalībvalsts budžeta bilance, ievērojot cikliskos apstākļus. Kā atgādināts Komisijas paziņojumā par 2017. gada Eiropas pusgadu, kas pievienots šiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, 2018. gada budžeta plāna projekta izvērtējumā un sekojošajā 2018. gada budžeta rezultātu izvērtējumā būs pienācīgi jāņem vērā mērķis panākt tādu fiskālo nostāju, kas palīdz gan stiprināt notiekošo atveseļošanu, gan nodrošināt Itālijas publisko finanšu stabilitāti. Šajā kontekstā Padome atzīmē, ka Komisija plāno veikt vispārēju izvērtējumu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1466/97, jo īpaši ņemot vērā ciklisko situāciju Itālijā.

- (11) Sakarā ar to, ka Itālija 2015. gadā *prima facie* neizpildīja noteikumu par parādu, Komisija 2017. gada 22. februārī saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu publiskoja ziņojumu, kurā tika secināts, ka “pašreizējā analīze liecina, ka būtu jāuzskata, ka Līgumā un Regulā (EK) Nr. 1467/97 definētais parāda kritērijs pašlaik nav izpildīts, ja vien līdz 2017. gada aprīlim netiks ticami īstenoti tie papildu strukturālie pasākumi vismaz 0,2% apmērā no IKP, kurus valdība apņēmas pieņemt ne vēlāk kā līdz minētajam laikam, lai samazinātu novirzi no atbilstības preventīvajai daļai 2017. gadā (un tādējādi arī 2016. gadā). Taču lēmums par to, vai ieteikt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras uzsākšanu, tiks pieņemts, pamatojoties vienīgi uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi un ņemot vērā jaunākos datus par 2016. gadu un to fiskālo saistību izpildi, ko Itālijas iestādes uzņēmas 2017. gada februārī.” 2017. gada aprīlī valdība pieņēma prasītos papildu konsolidācijas pasākumus. Tādēļ uzskatāms, ka šajā posmā nav vajadzīgi turpmāki pasākumi, lai 2015. gadā izpildītu parāda kritēriju. Komisija 2017. gada rudenī atkārtoti izvērtēs Itālijas atbilstību parāda kritērijam, pamatojoties uz paziņotajiem datiem par 2016. gadu un Komisijas 2017. gada rudens prognozi, kurā būs iekļauta jauna informācija par budžeta izpildi 2017. gadā un faktiskajiem budžeta plāniem 2018. gadam.
- (12) Plānots, ka augustais Itālijas valsts parāda īpatsvars stabilizēsies, taču nesamazināsies, kam par iemeslu ir strukturālās primārās bilances pasliktināšanās un pašreizējie makroekonomikas nosacījumi. Tā kā valsts parāda īpatsvars sasniedz vairāk nekā 130% no IKP, tas nozīmē, ka parāda apkalpošanas izmaksu segšanai tiek rezervēti ievērojami resursi, kas nāk par sliktu izaugsmi veicinošākām jomām, tostarp izglītībai, inovācijai un infrastruktūrai.
- (13) Vairāku iemeslu dēļ Itālijas nodokļu sistēma nesekmē ekonomikas izaugsmi un efektivitāti. Neraugoties uz neseno nelielo samazinājumu, nodokļu slogs uz ražošanas faktoriem joprojām ir viens no lielākajiem Savienībā. Ir iespējams budžetu neietekmējošā veidā vēl vairāk virzīties uz nodokļiem, kuriem ir mazāk negatīva ietekme uz izaugsmi. 2015. gadā tika atcelts galvenajai dzīvesvietai piemērojamais nodoklis, kas bija solis atpakaļ efektīvākas nodokļu struktūras sasniegšanas procesā. Ilgi gaidītā nodokļu izdevumu pārskatīšana, jo īpaši attiecībā uz samazinātajām PVN likmēm, tika vēlreiz atlikta – neraugoties uz to, ka saskaņā ar valsts tiesību aktiem šāda pārskatīšana jāveic ik gadu. Joprojām nav pieņemta novecojušo kadastrālo vērtību reforma atbilstīgi pašreizējai tirgus vērtībai. Vāja nodokļu saistību izpilde un sarežģīts nodokļu kodekss palielina slogu uz uzņēmumiem un mājsaimniecībām, kas pilda nodokļu saistības. Solis pareizajā virzienā ir tādi nesenie pasākumi kā obligāta elektronisko rēķinu sagatavošana un “dalītais maksājums” par valsts struktūru veiktajiem pirkumiem. Tomēr privātā sektora darījumos elektronisko rēķinu sagatavošana nav obligāta, un nesen ir paaugstinātas maksimālās robežas skaidras naudas izmantošanai, kā rezultātā elektronisko maksājumu izmantošana joprojām ir krietni zemākā līmenī salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju, kas kaitē nodokļu saistību izpildei.
- (14) Attiecībā uz budžeta procesu jāatzīmē, ka 2016. gadā tika pieņemta visaptveroša reforma. Komisija turpinās uzraudzīt, kā tiek īstenota šī reforma, ar kuru izdevumu pārskatīšana lielākā mērā tiktu integrēta budžeta procedūrā.
- (15) Itālijas pamatnosacījumus, valsts pārvaldi un uzņēmējdarbības vidi joprojām ietekmē vairākas strukturālas nepilnības. Šīs nepilnības turpina bremsēt reformu īstenošanu, kavē investīcijas, rada neskaidrību un paver iespējas izdevīguma meklēšanai. Pēdējos gados pieņemtās civiltiesību sistēmas reformas, kuru mērķis ir palielināt tiesu sistēmas efektivitāti, uzlabot lietu pārvaldību un nodrošināt procesuālo disciplīnu, tikai lēni sāk uzrādīt rezultātus. Liela problēma vēl aizvien ir civillietu tiesvedības ilgums. Kaut arī gan nolēmumu pieņemšanas laiks, gan neizskatīto

civillietu un komercietu uzkrātais apjoms zemākajās instancēs ir nedaudz mazinājies, tas visās instancēs joprojām ir viens no augstākajiem Savienībā. Saskaņā ar vēl nepieņemto civiltiesvedības reformu ir paredzēts noteikt vēl stingrākus kritērijus apelācijām, racionalizēt civilprocesu visās instancēs un noteikt šķēršļus maldinošai tiesvedībai.

- (16) Vairāki rādītāji apstiprina, ka korupcija Itālijā vēl aizvien ir liela problēma, neraugoties uz līdz šim pieņemtajām reformām. Kopš 2014. gada vēl nav pieņemta jau sen nepieciešamā noilguma termiņa reforma, kuras mērķis ir pastiprināt cīņu pret korupciju. Savā pašreizējā formā noilguma termiņš rada situāciju, kad pēc notiesāšanas pirmajā instancē daudzas lietas vairs netiek izskatītas noilguma dēļ. Turklāt valsts korupcijas apkarošanas iestādei ir ierobežoti finanšu resursi un cilvēkresursi, lai pildītu savus uzdevumus, un preventīvais regulējums joprojām ir sadrumstalots.
- (17) 2015. gadā tika pieņemts visaptverošs pilnvarojošs likums valsts pārvaldes reformēšanai. Tas varētu uzlabot valsts pārvaldes lietderību un efektivitāti. Tomēr pēc Konstitucionālās tiesas 2016. gada novembra nolēmuma, ar kuru tika pasludināts, ka dažu īstenošanas dekrētlikumu pieņemšanai nepieciešamā procedūra ir antikonstitucionāla, svarīgu reformas daļu īstenošana joprojām nav pabeigta. Nolēmums jo īpaši attiecas uz trim svarīgām reformas jomām – vietējiem sabiedriskajiem pakalpojumiem, nodarbinātību publiskajā sektorā un valsts uzņēmumiem. Ir vajadzīgas jaunas likumdošanas iniciatīvas, lai vadības līmenī reformētu vietējos sabiedriskos pakalpojumus un nodarbinātību publiskajā sektorā, jo termiņš šīs jomas skarošo dekrētu pieņemšanai beidzās 2016. gada novembrī. Attiecībā uz valsts uzņēmumiem ir jāgroza pirms nolēmuma pieņemtais dekrēts. Reformas mērķis ir samazināt valsts uzņēmumu skaitu, uzlabot to efektivitāti un nodrošināt, ka tie darbojas saskaņā ar tādiem pašiem noteikumiem, kādus piemēro privatizācijai. Plānoto privatizāciju īstenošana sekmētu arī valsts uzņēmumu racionalizāciju.
- (18) Arī konkurences pamatnosacījumi vēl aizvien ir nelabvēlīgi. Konkrēti – joprojām nav pieņemts ikgadējais konkurences likums (2015). Būtiski šķēršļi konkurencei joprojām pastāv konkrētos sektoros, piemēram, tādos kā reglamentētās profesijas, koncesijas, publiskais iepirkums un atļauju sistēma, kā arī vietējie sabiedriskie pakalpojumi, tostarp transports. Konkrēti – vēl aizvien ir panākts ļoti neliels progress, lai veicinātu efektīvu, pārredzamu un uz konkurenci vērstu sabiedriskā transporta tirgus darbību, jo īpaši attiecībā uz dzelzceļu, kas darbojas ar valdības koncesijām. Saskaņā ar jaunu rādītāju, ko izstrādājusi Komisija, ierobežojumu līmenis vairumam analizēto profesiju Itālijā ir augstāks nekā vidējais svētais rādītājs Savienībā. 2017. gada janvārī pieņemtajā Komisijas paziņojumā par profesionālo pakalpojumu regulējuma reformu ieteikumiem, kurš veido daļu no pasākumu kopuma šķēršļu novēršanai pakalpojumu tirgos, attiecībā uz katru profesiju tika sniegti konkrēti norādījumi, lai risinātu šo problēmu.
- (19) Lielais ienākumus nenesošu aizdevumu uzkrājums banku nozarē joprojām kaitē banku peļņai un to spējai iekšēji piesaistīt kapitālu. Tas negatīvi ietekmē – jo īpaši maziem uzņēmumiem paredzētu – kredītu piedāvājumu. Līdz šim īstenotās politikas iniciatīvas vēl nav būtiski samazinājušas ienākumus nenesošu aizdevumu apjomu. Uzraudzības norādījumi par ienākumus nenesošu aizdevumu pārvaldību valsts līmenī joprojām ir nepietiekami izstrādāti, un mazas un vidēja lieluma bankas vēl aizvien ir neaizsargātākas nekā lielas kredītiestādes. Tāpēc Komisija uzraudzīs to, kā tiek īstenota lielāko kooperatīvo banku (*banche popolari*) un mazo krājaizdevu sabiedrību korporatīvās pārvaldības reforma, kurai ir būtiska nozīme banku sistēmas konsolidācijā. Nesen ir veikti reformu pasākumi, taču maksātnespējas un nodrošinājuma īstenošanas regulējums joprojām neļauj pietiekami ātri pārstrukturēt ienākumus nenesošus aizdevumus, jo īpaši attiecībā uz mazajiem uzņēmumiem un mikrouzņēmumiem. Parlamentā pašlaik tiek apspriests pilnvarojošā likuma projekts, kura mērķis ir pārstrādāt un racionalizēt maksātnespējas procedūru un izpildes instrumentus un kurš varētu palīdzēt novērst esošās nepilnības un sekmēt aprūtināto parādsaistību sekundārā tirgus izveidi Itālijā.
- (20) Neraugoties uz to, ka reformas ir veicinājušas pakāpenisku situācijas uzlabošanu darba tirgū, ilgtermiņa un jauniešu bezdarba līmenis joprojām ir augsts (2016. gadā attiecīgi 6,7% un 38%), un vairāk nekā 1,2 miljoni jauniešu nemācās, nestrādā un neapgūst arodu. Kaut arī shēmas "Garantija jauniešiem"⁽¹⁾ īstenošanā ir gūti ievērojami panākumi, dažas problēmas joprojām jārisina, lai nodrošinātu vēl efektīvāku un pilnīgu īstenošanu. To personu procentuālais skaits, kuras gūst labumu no shēmas "Garantija jauniešiem" un kuras sešus mēnešus pēc izstāšanās no shēmas joprojām strādā, mācās, atrodas mācekļībā vai stažējas, ir virs Savienības vidējā rādītāja. Tomēr

⁽¹⁾ Padomes Ieteikums (2013. gada 22. aprīlis) par garantijas jauniešiem izveidi (OV C 120, 26.4.2013., 1. lpp.).

mērķauditorijas sasniegšanas līmenis joprojām ir zems un saistībā ar shēmas īstenošanu joprojām pastāv ievērojamas reģionālās atšķirības. Aktīvas darba tirgus politikas reforma, tostarp tās pārvaldības sistēma, joprojām ir agrīnā īstenošanas posmā, un nodarbinātības dienesti vēl aizvien ir vāji, turklāt vērojamas lielas reģionālās atšķirības. Pieaugušo izglītība ir nepietiekami attīstīta, kas var negatīvi ietekmēt mazkvalificētu personu rezultātus darba tirgū.

- (21) Sieviešu dalība darba tirgū un viņu darbaspēka potenciāls joprojām netiek pilnībā izmantoti. Sieviešu nodarbinātības rādītājs ir viens no zemākajiem Savienībā. Daži nodokļu un pabalstu sistēmas elementi vēl aizvien mazina otro pelnītāju motivāciju iesaistīties darba tirgū, savukārt cenu ziņā pieejami (bērnu un vecu cilvēku) aprūpes pakalpojumi joprojām ir pieejami tikai ierobežotā apmērā, turklāt vērojamas lielas reģionālās atšķirības. Paternitātes atvaļinājumu īpatsvars ir viens no zemākajiem Savienībā.
- (22) Otrā līmeņa sarunas par darba koplīgumiem netiek plaši izmantotas. Tas kavē resursu efektīvu sadali un darba samaksas salāgošanu ar vietējiem ekonomikas apstākļiem. Tam par iemeslu ir arī spēkā esošie darba koplīguma slēgšanas sarunu pamatnoteikumi un prakse, kas ierobežo iespējas risināt šādas sarunas vietējā līmenī. Sociālo partneru kopš 2014. gada janvāra parakstītās vienošanās, kurās izklāstītas procedūras un kritēriji arodbiedrību pārstāvības noteikšanai un pateicoties kurām mazinātos nenoteiktība darba devēju un darba ņēmēju attiecībās, vēl nav īstenotas. Nodokļu atvieglojumi, kurus piemēro ar ražīgumu saistītiem darba samaksas paaugstinājumiem, nav izrādījušies efektīvi, lai lielākā apmērā risinātu otrā līmeņa sarunas par darba koplīgumiem.
- (23) Nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku īpatsvars krietni pārsniedz Savienības vidējo rādītāju, jo īpaši bērnu un migrantu izcelsmes personu vidū. Pastāv arī ievērojamas reģionālās atšķirības. Zināmi panākumi ir gūti attiecībā uz valsts stratēģiju nabadzības apkarošanai. Nesen pieņemtais likums par garantēto ienākumu minimumu ir pozitīvi vērtējams solis virzībā uz to, lai izveidotu vienotu un visaptverošu nabadzības apkarošanas sistēmu. Minētā likuma efektivitāte būs atkarīga no tā pareizas īstenošanas, piesaistot pienācīgus resursus (tostarp apvienojot dažādus sociālos pabalstus), izmantojot šos resursus mērķtiecīgi (veicot materiālā stāvokļa pārbaudi un prioritārā kārtā piešķirot tos ģimenēm ar bērniem) un nodrošinot uz vietas efektīvas procedūras – gan ienākumu atbalsta izmaksāšanai, gan labi integrētu pakalpojumu sniegšanai. Šajā posmā nav skaidrs, vai finanšu resursi būs pietiekami, lai Itālijā atrisinātu nabadzības problēmu. Svarīgākie uzdevumi joprojām ir nodrošināt papildu resursus, vienlaikus ievērojot budžeta mērķus, mazināt sadrumstalotību sociālās palīdzības sistēmā, racionalizēt sociālos izdevumus un mazināt šo izdevumu noslieci uz pensiju finansēšanu.
- (24) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Itālijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Itālijai adresētiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Itālijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (25) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums⁽¹⁾ ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk.
- (26) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Tās ieteikumi, kas sniegti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu, ir atspoguļoti 1.–4. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Itālijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Ņemot vērā to, ka ir jāstiprina pašreiz notiekošā atlabšana un jādrošina Itālijas publisko finanšu stabilitāte, 2018. gadā īstenot ievērojamus fiskālos centienus atbilstīgi Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasībām. Nodrošināt savlaicīgu privatizācijas programmas īstenošanu un izmantot neparedzētos ieņēmumus, lai ātrāk samazinātu vispārējās

⁽¹⁾ Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

valdības parāda attiecību pret IKP. Budžetu neietekmējošā veidā novirzīt nodokļu slogu no ražošanas faktoriem uz nodokļiem, kas mazāk kaitē izaugsmei, izlēmīgi rīkojoties, lai samazinātu nodokļu izdevumu skaitu un tvērumu, reformējot novecojušo kadastrālo sistēmu un atkal ieviešot mājsaimniecībām ar augstiem ienākumiem piemērojamo nodokli par galveno dzīvesvietu. Paplašināt elektronisko rēķinu un maksājumu obligāto izmantošanu.

2. Saīsināt tiesvedības ilgumu civillietās, panākot lietu efektīvu pārvaldību un ieviešot noteikumus, ar kuriem nodrošina procesuālo disciplīnu. Pastiprināt cīņu pret korupciju, jo īpaši pārskatot noteikumus par noilguma termiņu. Pabeigt reformas valsts nodarbinātības jomā un uzlabot valsts uzņēmumu efektivitāti. Nekavējoties pieņemt un īstenot vēl nepieņemto konkurences likumu un novērst atlikušos konkurences ierobežojumus.
3. Ātrāk samazināt ienākumus nenesošu aizdevumu apmēru un pastiprināt iniciatīvas, kuru mērķis ir bilanču attīrīšana un pārstrukturēšana, jo īpaši valsts uzraudzībā esošajās bankās. Visaptveroši pārskatīt maksātspējas un nodrošinājuma īstenošanas tiesisko regulējumu.
4. Iesaistot sociālos partnerus, pastiprināt darba koplīguma slēgšanas sarunu sistēmu, lai darba koplīgumos varētu labāk ņemt vērā vietējos nosacījumus. Nodrošināt efektīvu aktīva darba tirgus politiku. Atvieglot darba sākšanu ģimenes otrajam pelnītājam. Racionalizēt sociālos izdevumus un uzlabot to struktūru.

Brišēlē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
T. TŌNISTE